

Aceesca

CEEPR Aceesca

Nº código do dentro: 36017031

PLAN DE IGUALDADE 2019-2020

Índice

1. Introducción
2. Marco legislativo
3. Obxectivos
4. Metodoloxía
5. Avaliación
6. Anexos

Anexo I.

Ficha de seguimiento das actuacións

Anexo II.

Glosario de termos

1.- INTRODUCCIÓN

A familia e a escola son os primeiros ámbitos de socialización e de construción dunha cultura que pode cambiar ou perpetuar formas de pensamento e de acción social. Os pais e os mestres son decisivos para a transmisión de valores de respecto, tolerancia e igualdade entre homes e mulleres, e no noso caso súmase a necesidade de transmisión de valores de respecto, tolerancia e igualdade entre homes e mulleres de capacidades diversas.

Na contorna de Aceesca conviven diferentes etnias e relixións nas que a súa cultura non contempla este principio de igualdade de xénero e/ou respecto polas diferentes orientacións sexuais, polo que será necesario traballar conxuntamente coa familia dende o Centro, xa que a familia e a escola proporcionan modelos de conduta.

A educación para a igualdade debe realizarse dende as idades máis temperás, mediante un aprendizaxe que promova en cada persoa hábitos no persoal e na súa relación cos demais.

En Aceesca traballamos en base a unha educación integral de cada alumno, que facilite o desenvolvemento de cada un, home ou muller, en todas as dimensións.

Coeducar supón un modelo educativo que se sustenta no respecto ao principio de igualdade entre mulleres e homes. Este principio debe estar presente en todos os elementos que interveñen no proceso educativo, garantindo o seu cumprimento tanto nos contidos académicos como na práctica diaria do profesorado e nas relacións entre as persoas que forman parte da comunidade educativa.

Este Plan de Igualdade pretende ser un documento de traballo, unha ferramenta práctica concibida e feita a medida das necesidades de Aceesca, Asociación de Apoio ás Persoas con Diversidade Intelectual, para promover a coeducación como modelo educativo, e deste xeito facilitar a prevención, detección e eliminación de todas as manifestacións de violencia; propiciar a igualdade de oportunidades entre a comunidade educativa e o desenvolvemento de medidas dirixidas á eliminación da discriminación contras as mulleres a través da educación emocional e resolución pacífica de conflitos.

2.- MARCO LEGISLATIVO

A igualdade de xénero é un principio fundamental que vén recollido na lei. Os Centros educativos son unha ferramenta importante para garantir a igualdade de oportunidades de mulleres e homes, co fin de mellorar o nivel e a calidade de vida das persoas e avanzar cara a unha sociedade máis democrática e xusta.

O marco legislativo actual obriga a introducir a perspectiva de xénero e a velar polo cumprimento do principio de igualdade real entre mulleres e homes no ámbito educativo.

No preámbulo da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación, pon de manifesto que a educación é o medio de transmitir e, ao mesmo tempo, de renovar, a cultura e o acervo de coñecementos e valores que a sustentan. Así, un dos principais fins que se persegue coa educación é a formación no respecto dos dereitos e das liberdades fundamentais e da igualdade efectiva de oportunidades entre mulleres e homes, así como a valoración crítica das desigualdades, de forma que sirvan para superar os comportamentos sexistas.

A Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para igualdade de mulleres e homes establece no artigo 23, a educación en igualdade de mulleres e homes, e no artigo 24, a integración do principio de igualdade na política de educación.

O artigo 17 do Decreto legislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de Igualdade establece as medidas a prol dunha educación en igualdade. Para estes efectos, o currículo regulador da práctica docente de cada un dos niveis, etapas, ciclos, graos e modalidades do sistema educativo adaptarase ás seguintes especificacións relativas a obxectivos, contidos, metodoloxía e criterios de avaliación. O artigo 19 fala da erradicación de prexuízos nos centros docentes.

O Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero (27 de xullo de 2017) recolle no seu punto 170 que se promoverá a aprobación de plans de igualdade nos centros de ensino nas etapas de educación primaria e secundaria obrigatoria.

Entre os principios informadores e fins das normas de convivencia recóllese a educación en igualdade de dereitos e oportunidades entre mulleres e homes. Indica que a comunidade educativa, no seu conxunto, velará pola aplicación daquelas medidas que vaian encamiñadas a fomentar a igualdade efectiva entre mulleres e homes.

Ademais destas medidas legislativas, para a elaboración do I Plan de Igualdade Intercentros, tamén se tivo en conta a seguinte lexislación e a normativa:

Estatal

- Constitución Española de 1978

- Lei orgánica 3/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero (BOE 29/12/2004. Núm. 313)
- Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación
- Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes (BOE 23/03/2007. Núm. 71)
- Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa
- Lei 30/2003, do 13 de outubro, sobre medidas para incorporar a valoración do impacto de xénero nas disposicións normativas que elabore o goberno (BOE 14/10/2003. Núm. 246)

Autonómico

- Lei 7/2004, de 16 de xullo, galega para a igualdade de mulleres e homes (DOG 3/08/2004. Núm. 149)
- Lei 2/2007, do 28 de marzo, do traballo en igualdade das mulleres de Galicia (DOG 13/04/2007. Núm. 72)
- Lei 11/2007, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero (DOG 7/08/2007. Núm. 140)
- V Plan do Goberno galego para a igualdade entre mulleres e homes (2007-2010).
- VI Plan Galego para a igualdade entre homes e mulleres. (Estratexia 2013 - 2015)
- Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Decreto legislativo 2/2015, 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade
- I Plan de actuacións para a Igualdade nos centros educativos de Galicia 2016-2020.
- Protocolo de coordinación e cooperación institucional fronte a violencia de xénero na Comunidade Autónoma de Galicia. Observatorio Galego de Violencia de Xénero (2017).
- VII Plan Estratégico de Galicia para a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes 2017-2020.

3.- OBXECTIVOS

O Plan de igualdade de Aceesca pretende recoller as medidas de acción positiva que garintan a promoción de igualdade entre mulleres e homes co obxectivo de sensibilizar, previr e intervir fronte a violencia machista que inclúe a violencia de xénero e a LGBTifobia e así avanzar no principio de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no ámbito educativo. Para conseguir este obxectivo realizaremos as seguintes accións:

1. Promover a igualdade de xeito transversal na organización e no funcionamento do Centro.
2. Potenciar o traballo en igualdade de oportunidades para establecer relacións de igualdade, promover o cambio das relacións entre mulleres e homes e a responsabilidade do profesorado.
3. Fomentar o diálogo, a comunicación e o respecto como elementos básicos para a convivencia.
4. Revisar os documentos oficiais do Centro para modificar todos aqueles aspectos que conteñan unha linguaxe sexista ou algún tipo de discriminación de xénero.
5. Dispoñer de materiais didácticos nas aulas para traballar a igualdade de xénero.
6. Potenciar a integración e a normalización da diversidade afectiva e sexual, xa que ningunha persoa debe sufrir ningún tipo de discriminación no ámbito educativo polas súas opcións.
7. Crear un espazo na biblioteca do Centro relacionada coa igualdade de xénero.
8. Introducir na aula obradoiros sobre prevención da violencia e sobre condutas de risco asociadas a un e outro xénero.
9. Incorporar a perspectiva de xénero nas programacións didácticas.
10. Realizar actividades concretas nas programacións dirixidas a visibilizar as achegas das mulleres á humanidade en diferentes ámbitos.
11. Fomentar a participación igualitaria nas actividades que se realicen na aula.
12. Trasladar ó Comité Ético de Aceesca as condutas sexistas para establecer accións de mellora.

4.- METODOLOXÍA

Levaremos a cabo o Plan de Igualdade de Aceesca coa creación dun grupo de traballo, que terá o seguinte plan organizativo.

Persoa coordinadora: María José Santos Comesaña, Directora do Centro.

Responsables das accións para acadar os obxectivos: Titores de aula e Directora.

Seguimento: Estableceranse reunións trimestrais do grupo de traballo de educación pola igualdade, (EPI) coincidindo con reunión de claustro, para facer revisión de accións conseguidas.

5.- AVALIACIÓN

A avaliación é un proceso de mellora continuada das accións que se desenvolven que permite determinar a efectividade das actuacións realizadas.

O seguimento e avaliación do Plan é responsabilidade do Grupo de traballo Educación Pola Igualdade (EPI) que será o encargado de valorar periodicamente o desenvolvemento de cada unha das súas medidas e actuacións, identificando e valorando os avances e os atrancos, e de realizar propostas de mellora.

Este Grupo de Traballo, EPI, reunirse ao principio de curso, na que se planificarán as actuacións a levar a cabo en cada curso, e outra ao finalizar, momento no que se avaliará o desenvolvemento das actuacións planificadas tendo en conta as aportacións realizadas nas reunións de seguimento.

Como ferramentas de traballo para facilitar o sistema de avaliación do Plan, elaborárase unha ficha de seguimento das actuacións levadas a cabo.

6.- ANEXOS

Anexo I. Ficha de seguimento.

Anexo I. Ficha de seguimento das actuacións FICHA DE SEGUIMIENTO DAS ACTUACIÓNS		
2019-2020		
Asistentes á reunión de seguimento:		
Actividades desenvolvidas: Adxuntar evidencias das actividades desenvolvidas (unidades didácticas, actividades na programación, etc)		
1	Promover a igualdade de xeito transversal na organización e no funcionamento do Centro.	☐ Si ☐ Non

2.	Potenciar o traballo en igualdade de oportunidades para establecer relacións de igualdade, promover o cambio das relacións entre mulleres e homes e a responsabilidade do profesorado.	☐ Si ☐ Non
3.	Fomentar o diálogo, a comunicación e o respecto como elementos básicos para a convivencia.	☐ Si ☐ Non
4.	Revisar os documentos oficiais do Centro para modificar todos aqueles aspectos que conteñan unha linguaxe sexista ou algún tipo de discriminación de xénero.	☐ Si ☐ Non
5.	Dispoñer de materiais didácticos nas aulas para traballar a igualdade de xénero.	☐ Si ☐ Non
6.	Potenciar a integración e a normalización da diversidade afectiva e sexual, xa que ningunha persoa debe sufrir ningún tipo de discriminación no ámbito educativo polas súas opcións.	☐ Si ☐ Non
7.	Crear un espazo na biblioteca do Centro relacionada coa igualdade de xénero.	☐ Si ☐ Non
8.	Introducir na aula obradoiros sobre prevención da violencia e sobre condutas de risco asociadas a un e outro xénero.	☐ Si ☐ Non
9.	Incorporar a perspectiva de xénero nas programacións didácticas.	☐ Si ☐ Non
10.	Realizar actividades concretas nas programacións dirixidas a visibilizar as achegas das mulleres á humanidade en diferentes ámbitos.	☐ Si ☐ Non
11.	Fomentar a participación igualitaria nas actividades que se realicen na aula.	☐ Si ☐ Non
12.	Trasladar ó Comité Ético de Aceesca as condutas sexistas para establecer accións de mellora.	☐ Si ☐ Non

Anexo II. Glosario de termos.

Acción positiva

Medidas dirixidas a un grupo determinado coas que se pretende suprimir e previr unha discriminación ou compensar as desvantaxes resultantes de actitudes, comportamentos e estruturas existentes.

Androcentrismo

Termo que provén do grego andros (home) e define o masculino como medida de todas as cousas e representación global da humanidade, ocultando outras realidades, entre elas, a das mulleres.

Fenda de xénero

Medida estatística que mostra a distancia entre homes e mulleres respecto dun mesmo indicador. Utilízase para reflectir a brecha existente entre os sexos respecto das oportunidades de acceso e control dos recursos económicos, sociais, culturais e políticos.

Ciberacoso

É unha extensión do acoso nos medios tecnolóxicos e redes sociais, polo cal unha persoa (acosadora) trata de invadir a vida de outra (víctima) de forma repetitiva, enviándolle mensaxes ameazantes, intimidatorios ou chantaxistas. É un tipo de violencia que pode realizar calquera persoa, coñecida ou descoñecida, incluso a nosa parella ou antiga parella.

Cibercontrol

Consiste en empregar as redes sociais e as tecnoloxías de información e comunicación para facer un control e vixilancia continuada á parella, en función das horas de conexión, as amizades, comentarios, fotos que comparte, localización e persoas coas que mantén contacto na rede. É unha nova forma de controlar a parella.

Coeducación

A proposta pedagóxica na que a formación e a educación impártense en condicións de igualdade para ámbolos dous sexos e na que non se pon límites ás aprendizaxes a recibir por cada un deles.

Corresponsabilidade

Repartición equitativa das responsabilidades domésticas entre mulleres e homes.

Cota

Proporción de postos, escanos ou recursos que lle deben ser atribuídos a un colectivo específico. Con esta medida preténdese corrixir un desequilibrio, xeralmente en canto ao acceso a posicións de toma de decisións, oportunidades de formación ou postos de traballo.

Democracia paritaria

Concepto de sociedade integrada a partes iguais por mulleres e por homes na que a representación equilibrada de ambos os xéneros nas funcións decisorias da política é condición previa ao aproveitamento pleno e en igualdade da cidadanía.

Discriminación directa

Situación na que se trata a unha persoa dun modo desfavorable por razón do seu sexo.

Discriminación indirecta

Situación na que unha lei, unha política ou unha acción aparentemente neutrais teñen un impacto desproporcionadamente adverso sobre os membros dun ou doutro xénero.

Discriminación positiva

Medida que pretende garantir un resultado favorable na incorporación do colectivo discriminado a unha actividade determinada. Incide no momento de chegada.

Desigualdade de xénero

Distancia e/ou asimetría social entre mulleres e homes. Historicamente, as mulleres estiveron relegadas á esfera doméstica e os homes á esfera pública. Esta situación derivou en que as mulleres teñan un limitado acceso á riqueza, aos cargos, á representación e participación nos órganos de toma de decisións, a un emprego remunerado en igualdade cos homes e que sexan tratadas de forma discriminatoria.

División sexual do traballo

Categoría analítica que permite captar e comprender a inserción diferenciada de mulleres e homes no espectro das responsabilidades e obrigacións produtiva e reprodutivas que toda a sociedade constitúe para organizar a repartición de tarefas entre os seus membros.

Enfoque de xénero

Cando se fala de enfoque de xénero faise alusión a unha ferramenta conceptual que busca mostrar que as diferenzas entre mulleres e homes danse non só pola súa determinación biolóxica, senón tamén polas diferenzas culturais asignadas aos seres humanos.

Empoderamento

Concepto cunha dobre dimensión, unha individual, de recuperación da propia dignidade de cada muller como persoa; e outra colectiva, de carácter político, que pretende que as mulleres estean presentes nos lugares onde se toman as decisións, é dicir, que exerzan o poder.

Escola mixta

Modelo educativo no que conviven, nun mesmo espazo, alumnas e alumnos sen cuestionar a orde simbólica masculino nin incorporar os saberes e as expectativas das mulleres.

Estatísticas desagregadas por sexo

Comprenden aquelas fontes de información que desde o propio deseño conceptual e a través de todas as fases do proceso de construción de datos cuantitativos perseguen captar a especificidade da situación das mulleres con relación aos homes, é dicir, os aspectos que as distancian ou aproximan nunha variedade de ámbitos sociais.

Estereotipos de xénero

Estereotipos que reflicten as crenzas populares sobre as actividades, os roles, trazos, características ou atributos que caracterizan e distinguen ás mulleres dos homes.

Extorsión sexual

É un tipo de chantaxe sexual ou extorsión a unha persoa que se realiza a través das redes sociais e tecnolóxicas por medio dunha imaxe de certo contido sexual ou erótico que compartiu mediante sexting. A persoa ameaza con publicar ou distribuír esa imaxe se non recibe outras de maior contido sexual ou lle envía cartos.

Feminismo

Movemento social, político, filosófico, económico, científico e cultural que denuncia, desvela e transgrede o sistema social imperante: o patriarcado. O seu obxectivo é a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres.

Femismo

É o fenómeno de discriminación e infravaloración dos homes por parte das mulleres.

Grooming

É unha práctica de acoso e abuso sexual a través das redes sociais por parte dunha persoa adulta para contactar con persoas de menor idade e gañar a súa confianza, crear vínculos emocionais e poder abusar delas sexualmente.

Igualdade

En coeducación, enténdese como igualdade de dereitos e oportunidades entre as persoas, independentemente do sexo ao que pertenza.

Inclusión

Acción de atender a diversidade de xénero educando en igualdade, intervindo sobre a construción da feminidade e da masculinidade, co obxectivo de corrixir desaxustes nos papeis tradicionalmente asignados a homes e mulleres.

Indicador

É unha medida numérica ou valor que describe unha situación ou condición dun fenómeno particular, nun período de tempo determinado e nun espazo xeográfico específico.

Permite mostrar, con base en indicadores cuantitativos, o avance dun programa ou acción, en que parte atópase con respecto ás metas, así como avaliar programas específicos e detectar o seu impacto.

Invisibilización

Proceso polo que certas persoas, acontecementos, actitudes, comportamentos, pasan desapercibidos pola interiorización dos patróns culturais nos que se está inmerso. No caso da cultura patriarcal isto provoca a desaparición das obras das mulleres ao longo da historia.

Linguaxe sexista

A linguaxe reflicte a nosa concepción do mundo e ao mesmo tempo colabora na construción das imaxes das persoas e os grupos sociais. Recoñécese como unha forma de exclusión que reforza a situación de discriminación cara ás mulleres e promove a xeración de estereotipos.

Machismo

Conxunto de actitudes, condutas, prácticas sociais e crenzas destinadas a xustificar e promover o mantemento de actitudes discriminatorias contra as mulleres e contra os que teñen comportamentos de tipo feminino non sendo mulleres.

Mainstreaming ou transversalidade de xénero

Trátase dunha estratexia para o logro da igualdade mediante a incorporación da perspectiva de xénero en todas as etapas e niveis das políticas públicas.

Patriarcado

Sistema familiar, social, ideolóxico, político e económico caracterizado polo dominio do home en todos os ámbitos da sociedade.

Perspectiva de xénero

Enfoque que ten en consideración as diferenzas entre mulleres e homes en calquera actividade ou ámbito.

Políticas de igualdade

Marcos referenciais de actuación política que consideran o principio de igualdade de trato e, a través da elaboración de estratexias baseadas no dereito das mulleres a seren tratadas como cidadás, propoñen solucións para resolver as desigualdades por razón de sexo.

Roles de xénero

Os roles ou papeis de xénero son comportamentos aprendidos nunha sociedade, comunidade ou grupo social determinado, que fan que os seus membros perciban como masculinas ou femininas certas actividades, tarefas e responsabilidades e as xerarquicen e valoricen de maneira diferenciada

Sistema sexo / xénero

Sistema sociocultural polo que se asocia ao sexo reprodutivo un conxunto de valores, crenzas e actitudes. O concepto xénero fai referencia ás diferenzas sociais, por oposición ás biolóxicas entre homes e mulleres (sexo). Estas diferenzas foron aprendidas, mudan co tempo e representan grandes variacións tanto entre diversas culturas como dentro dunha mesma cultura.

Sexismo

Conxunto de métodos empregados no seo da sociedade androcéntrica que determinan unha situación de inferioridade, subordinación e explotación para o colectivo feminino ou masculino. O sexismo abrangue todos os ámbitos da vida e das relacións humanas; a linguaxe é un factor importante na súa superación.

Sexting

Refírese ao envío de contidos privados a través do teléfono móbil no que se amosan fotografías ou vídeos de amizades ou persoas coñecidas de carácter sexual ou privado. É un método de chantaxe ou ridiculización de quen aparece nas imaxes.

Socialización de xénero

Proceso a través do cal as mulleres e os homes aprenden e interiorizan as normas, valores e roles que a sociedade designa de forma diferenciada a cada un dos sexos.

Teito de cristal

Barreira invisible resultante dunha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas polo colectivo masculino que lles impide ás mulleres acceder a postos destacados socialmente.

Uso non sexista da linguaxe

Consiste na utilización de expresións lingüísticamente correctas substitutivas doutras, correctas ou non, que fan invisible o feminino ou o sitúan nun plano secundario con respecto ao masculino.

Violencia de xénero

Enténdese por violencia de xénero calquera acto violento ou agresión baseados nunha situación de desigualdade no marco dun sistema de relacións de dominación dos homes sobre as mulleres que teña ou poida ter como consecuencia un dano físico, sexual ou psicolóxico, incluídas as ameazas de tales actos e a coacción ou privación arbitraria da liberdade, tanto se ocorren no ámbito público coma na vida familiar ou privada. (Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero).

Visibilización

Acción de sacar á luz o legado das mulleres e tratar de reparar así a inxustiza cometida por ocultar o seu paso e as súas pegadas na historia.

María José Santos Comesaña

Directora CEEPR Aceesca

Selo do centro

